

מקורותיהן של כתבות בריאות באתרי חדשות ישראלים/

שמע הדס

תקציר:

אמצעי התקשורת מהווים מקור חשוב למידע בכל תחומי החיים. בתחומי הרפואה והמדע חשיבותם גדולה במיוחד, מאחר ו"התקשורת מתפקדת כמתווכת בין המדע והציבור, ממסגרת את המציאות החברתית עבור קוראיה ומעצבת את התודעה הציבורית ביחס למאורעות הקשורים למדע." (Nelkin, 1987. p.12). התקשורת משפיעה על זרימת כספי מימון למחקר (Nelkin, 1996) ואפילו על מספר הציטוטים של מאמרים מדעיים בספרות המדעית (Philips et al., 1991). בשל חשיבותה של התקשורת בהעברת מידע רפואי לציבור וחשיבותה של רשת האינטרנט ככלי תקשורת, עלה הצורך באפיון המידע הבריאותי ברשת.

המחקר שלנו אפיין בצורה איכותנית שני תת-מדורי בריאות באתרי החדשות *Ynet* ו-*NRG*: תת-המדור "מחקרים חדשים" ב-*Ynet* ותת-המדור "מחקרים וסקרים" ב-*NRG*. *Ynet* ו-*NRG* הינם אתרי חדשות פופולרים בשפה העברית. הם שייכים, בהתאמה, לקבוצת ידיעות אחרונות ולקבוצת מעריב. המדגם כלל כתבות שנאספו בין ה-1 באוקטובר, 2007 ל-1 באפריל, 2008 ובסך-הכל 151 כתבות, 66 כתבות מ-*Ynet* ו-85 כתבות מ-*NRG*. התחקינו אחרי מקורותיהן הרשמיים והלא-רשמיים של הכתבות ובנוסף אפיינו אותן לפי מדדי תוכן ומבנה. המדדים שנבדקו כללו את נושאי הכתבות, כותרותיהן, אופן הצגת הסטטיסטיקה בכתבה, מתן קרדיט לעורכי המחקר ועוד.

במחקר נמצא כי המקורות המקובלים ביותר לכתבות הם כתבי העת המדעיים (Peer-Reviewed), כגון ה-*Lancet* הבריטי וה-*New England Journal of Medicine* האמריקני. במקום השני נמצאו כנסים מדעיים, ולאחריהם מגוון מקורות, מדוחות ממשלתיים ועד הודעות לעיתונות של חברות מסחריות. מצאנו כי כתבה ממוצעת מדווחת על מחקר עיקרי אחד או שניים לכל היותר, פעמים רבות בתוספת חומר רקע כללי בנושא ולעיתים בתוספת מחקרים משניים ספציפיים. שני האתרים מסתמכים באופן אינטנסיבי על הודעות לעיתונות, סוכנויות ידיעות ואתרי חדשות בשפה האנגלית, לעיתים קרובות בלי קרדיט בכתבה או קרדיט חלקי. *NRG* הסתמכה באופן "רשמי" (מתן קרדיט) על סוכנויות ידיעות הרבה יותר מאשר *Ynet*. הנושאים הנפוצים בכתבות בשני האתרים כללו את נושאי הדיאטה והתזונה, מחלת הסרטן ונושאי נפש. *Ynet*, בניגוד ל-*NRG*, הדגישו נושאים הקשורים לנשים, כמו הריון ולידה וסרטן השד. רבות מכתורות הכתבות היו סנסציוניות והציגו את תוצאות המחקר המדווח באופן שלא הותיר מקום לערעור. *Ynet*, לעומת *NRG*, נטו יותר

לכמת את תוצאות המחקרים בצורה סטטיסטית ולהשתמש בסטטיסטיקה מוחלטת הנחשבת כמדויקת יותר.

המחקר היה מוגבל בהיקפו: שני תת-מדורים בלבד בשני אתרים, לכן איננו יכולים להסיק מסקנות בעלות משמעות סטטיסטית מניתוח התוכן. כמו כן, המגוון הרחב של הנושאים בכתבות אינו מעניק בסיס מוצק דיו להשוואה משמעותית ביניהן. המחקר עסק בכתבות קצרות: כ-370 מילה בממוצע ב-Ynet וכ-430 מילה בממוצע ב-NRG. ייתכן שמחקר של דפוסים בכתבות ארוכות יותר, המופיעות בתת-מדורים אחרים יוביל לממצאים שונים מאלה שלנו. כמחקר עתידי, אנו ממליצים על מחקר שיקיף את מדורי הבריאות באתרים שנבדקו בשלמותם ולפרק זמן ארוך יותר. המלצה נוספת היא למחקר שיבדוק בצורה מקיפה את הסתמכותם של אותם מדורים על מקורות כגון הודעות לעיתונות, סוכנויות ידיעות ומשרדי יחצנות.

מס' מיון בספריה:

070.44072 שמע.מק תשס"ט

מס' מערכת בספריה:

1178932